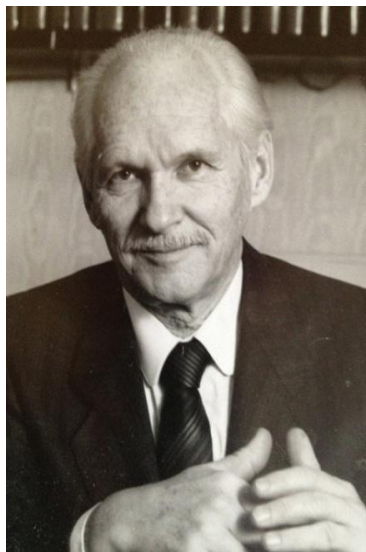

VII.

Mirko Dražen Grmek – otac hrvatske povijesti medicine

Mirko Grmek, prvi hrvatski povjesničar medicine, rođen je u Krapini 1924. godine. U vrijeme Drugoga svjetskog rata, nakon završetka gimnazije, ušao je u Francuski pokret otpora što ga je odvelo u Italiju, Švicarsku i Francusku u kojoj je kasnije i proveo velik dio života. Nakon rata upisao je na studij medicine na Sveučilištu u Zagrebu, poslije kojega je prvotno radi kao liječnik opće prakse, a zatim kao profesor na istom sveučilištu. Ondje se okrenuo znanstvenom radu te je 1958. doktorirao s disertacijom na temu medicinskih škola u Dalmaciji u vrijeme francuske vladavine. Spajanjem nekoliko ustanova koje su se bavile poviješću medicine i farmacije, osnovao je *Institut za povijest znanosti*. Uređivao je i prvu Medicinsku enciklopediju pri čemu je pokazao izniman talent spajanja teorije i prakse koji odlikuje njegov daljnji istraživački rad. Od 1963. boravio je u Parizu gdje je također doktorirao filozofiju. Svojim znanstvenim zaslugama došao je do mjesta predstojnika katedre za povijest bioloških i medicinskih znanosti na *École pratique des hautes études*, a kao doktor medicine i filozofije predavao je također na sveučilištima u Berkeleyu, Los Angelesu, Genevi, Bologni i Lausannei. Cijeli njegov životni rad bio je orijentiran na povijesno istraživanje medicinskoga znanja i prakse pomoću suvremenih znanstvenih metoda. S obzirom na uspješnu znanstvenu karijeru postao je član HAZU-a i njegove američke inačice, obnašao je dužnost predsjednika Međunarodne akademije za povijest znanosti i

dopredsjednika Međunarodne unije povijesti znanosti. Umirovljen je 1989., ali se do smrti 2000. u Parizu i dalje neprekidno bavio znanstvenim radom i objavio još niz djela.

Slika 1. Mirko Dražen Grmek; izvor: https://www.google.hr/=mirko_drazen_grmek

Kao povjesničar medicine, na početku bavljenja znanostima, obrađivao je povijest medicine kod Hrvata s posebnim osvrtom na doprinos naših liječnika svjetskoj medicinskoj baštini. Zatim je istraživao veze Hrvata sa sveučilištem u Padovi, zdravstvene prilike u Dalmaciji za francuske vladavine, zdravstvo Raba, Zadra, Šibenika i Dubrovnika te posebice dubrovačku karantenu. Dijelom se bavio i antičkom medicinom u našim krajevima, a proučavajući starija djela o povijesti medicine sastavio je hrvatsku medicinsku bibliografiju knjiga koje su se bavile srodnim temama. Svoja je istraživanja postupno proširio i na ostale biološke znanosti pa mu je bilo povjereno da uredi i komentira rukopise i bilješke jednoga od najvećih svjetskih fiziologa C. Bernarda. Bio je vrstan poznavatelj klasične filologije i tečevina moderne medicine pa je lingvističkom analizom starih tekstova i uz pomoć osteoarheologije i paleodemografije protumačio nozološku stvarnost antičkoga svijeta, i tako prikazao utjecaj bolesti na razvoj civilizacije istočnoga Sredozemlja. Prateći pojavu i nestanak nekih bolesti i njihovu međusobnu ovisnost, osmislio je i definirao pojam patocenozе koja je postala ključ za razumijevanje epidemioloških zbivanja u prošlosti.

Posebno se bavio postankom AIDS-a za koji je ustvrdio da nije nova bolest u punom smislu te riječi, već epidemija koja se razbuknula kad je došlo do promjene bioloških, ekoloških i socijalnih čimbenika. Napisao je i knjigu o njegovu početku, širenju i uzroku, čime je privukao veliku pozornost te je ona bila objavljena na različitim jezicima, a zatim i nagrađena posebnom francuskom nagradom kao najbolje povijesno-medicinsko djelo. U svom istraživačkom radu obradio je također povijest nekih medicinskih struka, posebno gerontologije i kirurgije, a kao filozof pisao je i rasprave o medicinskoj deontologiji i bioetici.

Valentina Zović